

Почтову оплату заплачено готівкою.
Należytość pocztową uiszczeno gotówką.

Безплатне оказове число.
Bezpłatny numer okazowy.

ш. Лемко

Ч. 8

РІК I.

Львів, 15 квітня 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

Концерт у честь Шевченка в Krakowі

В Krakowі живе багато українців. Це головно молоді студенти, які вчаться на тамошньому університеті. Дня 10. березня цр. відсвяткували Krakowські українці вроцісто 120-ліття уродин пробудителя української національної свідомості окремим святом. Всі українці Krakow'a прийшли віддати поклін нашому найбільшому поетові. (В Krakowі є також читальня „Пробуді“).

—о—

З життя нашої кооперації

Ревізійний Союз Українських Кооператив приняв в останньому часі в свої члени **20 нових кооперативів**. В нових кооперативах переважають кредитові кооперативи. Як бачимо, український кооперативний рух поширюється далі.

—о—

Новий закон про податки

Польський сойм ухвалив новий закон про податки. Замість оціночної (шацункової) комісії будуть вимірювати податки самі скарбові уряди. Від їх рішень можна буде відкликатися до тзв. відкличних комісій. Податок будуть оцінювати також по „зовнішніх ознаках“.

—о—

ЧОМУ Ви забули надати передплату на цілий рік на »Дзвіночок«? Підете до міста, »скоріцько« біжіть на пошту — посыайте лише 2 зл. на цілий рік. Не відкладайте на »потім«, бо забудете. Ваші діти чекають!

—о—

ВАШ сусід пригадував вам, що би вислати передплату на цілий рік, бо дистанте крім газети ще й книжку »Весна господаря«.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам дол. або рівновартість.

Лупаймо скалу.

Всі знаємо, як тяжко жити людині, яка не знає друкованого слова. Однаке ми є певні того, що кожний чоловік має право до науки — образування таке саме, як і до самого життя, фізичного росту, розвою. Цього ніхто нам не може та не сміє заборонити. Як боротися з неграмотністю напишемо пізніше.

— Розумний чоловік працює, з'ужитковує свій труд на це, щоби його робота принесла хосен, щоби лишила трівкі сліди по собі.

Всі у нас говорять і відчувають, що лише у просвіті наша будучність, але не всі знають, що й як робити, що гірше! — не всі почиваються до обовязку тої роботи. Наша „Пробуді“ мусить розвиватися, ми всі мусимо з нею співпрацювати; тоді сповнить вона свої завдання.

Нас тішить, як поглянемо по наших садах і бачимо, як розвиваються яблоні, вкривають гілля квітками. Радіємо, бо зародять овочі, принесуть нам овочеві дерева велику, пожадану користь.

Однаке, які є сумні наші почування, коли вітри, бурі постручу-

ють ці квітки, поломлять деколи конари, — знова міне рік, розвиваються наші милі сподівання, на-дії.

Подібно діється з нашими читальними.

Читальня „Пробуді“ — це огнище культурного життя в громаді, друга побіч церкви святиня.

Квітками читальні є добри, повчаючі, наукові книжки. Без книжок, добрих виховуючих, освідомляючи часописів читальня є неродючим деревом.

Бож знаємо самі, не в цьому річ, щоби існувала читальня на папері й в ній відбулася вистава одна, або ледви що дві до року, музики з танцями що неділі, сходини, недільні забави, без читання, розумних балачок, відчитів, говірок.

Ми мусимо привикати до книжки! Книжка це наш духовий корм.

Для того найважніше завдання читалень „Пробуді“, є ширити друковане, добре слово.

Кличемо: лупайте скалу!

Купуйте книжки, організуйте у себе власну бібліотеку. Читайте самі та других учіть читати книжки. І трісне скала; сповнення цеї найважнішої задачі принесе нам користь і цілій нашій нації нові, ясні дні...

ют.

На бажання, які багато пише до нас — продовжуємо час висилки книжки до 30. квітня ц. р. І всім, що до того часу пришлють цілорічну передплату, вищлемо даром і оплачено дуже гарну і кожному господареві потрібну книжечку »Весна господаря«. З неї можна багато навчитися, як вести господарку, щоби приносила великі користі при малих вкладах.

Хто хоче бути певним, що його праця не пропаде, а видасть гарні плоди Той купує все потрібне

НАСІННЯ
лише з **НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ**
в її насіннєму Відділі та у 32-х
СКЛАДАХ У ЛЬВОВІ, І В КРАЮ.
Жадайте скрізь пакованого насіння
лише
НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

Як стати правдивим селянином---господарем

Видається на перший погляд, що праця на рілі дуже проста, не вимагає великого знання. Подумає дехто, що орати, сіяти, збирати овочі своєї праці, дуже легко. Таке розуміння рільної господарки є причиною злого нашого наставлення до найбільше важкої ділянки, якою саме є звання—завід доброго господаря.

Перш за все мусить рільник пізнати свою рілю, поле, на якому розвиває свій варстат праці. Якщо збегне, яка вона є, яких її бракує складників (родів погною), чого знова є забагато, викінчує дбайливо свою роботу, вживає добре зладженіх знарядів, людяно обходить зі запряжкою—оброблене, засіяне поле - нива веселить око самого господаря та викликує похвалу у сусідів, які стараються наслідувати добрий й хосейний примір. Чергуванням добірного насіння змінюює видатність поля, знає вихісувати кожний клаптик поля, кожну скибу. Наводимо для приміру, садити господар "бандурку", обовязково за плугом, бо садження бульби за мотикою це перестаріла, нерозумна і шкідлива звичка, рівночасно висаджує пильна господиня попри ряди фасолю (піхоту), горох, соняшник, сою; якщо добре спрощене поле можна краями рядів садити помідори.

Добрий рільник не лишає під ніч, або свято засіяного поля і не за-

правленого, все викінчує роботу; знає також добре, що не принесе гарних зборів збіжжя висяне до мокрої орки, заталабане, заброджене та заміщене. Вживає залізних, подвійних борін, бо розуміє, що стане більше врожайне поле, якщо буде краще, глибше покрущена, вимішана скиба.

Розорює чим скорше толоки (облоги), засіває різні рослини на сіно, на зелену пашу, або на зелене угноєння. Замісьць дешевого збіжжя та вівса сіє пшеницю, ячмінь, тяжче зерно, виживніще. Тоді грошові прибутки господарства від проданого збіжжя сильно зростуть.

Велике значіння мають для наших українських гір зернові стручкові ростини: вика, горох, кінський біб, фасоля та соя. Вони збагачують, поліпшують і справляють видайність ниви, зерно є цінне, поживне, кінський біб, горох надається до випасання худоби на мясо, до піднесення молочності корів, спричиняють приріст товщу, тим самим кращу ціну за доставлене молоко.

Добрий господар є заразом взірцевим садівником, між овочевими деревцями плекає ріжнородні ярину; через справлювання городу підносить видатність та сильний розвій овочевих дерев. Розуміє також, що мала та працьовита пасіка принесе йому великі користі. Знає вихісувати не лише садові овочі, зби-

»НАШОМУ ЛЕМКОВІ».

ТОРОНТО.

Для »Нашого Лемка« річна передплатна, Лем одного таліра з чужини, з далека. Для »Нашого Лемка« гроші посилаю Ріновартість — до рідного краю. Шлю дві передплати, Для себе у Канаді та в рідні Карпати. Най »Наш Лемко« зайде всюди, Де лем живуть лемки — наші люди. Штоби міг він всіх навчити, Як ми масем лішне жити. Час нам подумати І правду, науку вже призвати, »Нашого Лемка« в хижі мати, З його писань знання добувати. Кий будеме науку черпати, Сміло біді в очі заглянемо! Достаток в хижах мати, Ясної долі доживемо. **Лемко Т. М.**

рас, перероблює, сушить лісні та земні ягоди.

Засаджує дороги коло своєго поля, межі овочевими деревами, бо свідомий, що через це поліпшиться його відживлювання.

Рільні продукти, як зерно, насіння лену, конопель, конюшини, вику, болгай, любин, як також хатні, господарські продукти: молоко, масло, яйця, вкінці живину — тучні свині, дріб збуває все через кооперативу. Організується, гуртується, живе новими способами думання, бо не буде господарити, як господарювали діди, прадіди. Не відкладає роботи ніколи на завтра, свідомий цього, що одинокий порятунок перед різними нахабами — лише в науці, в знанні своїх болячок, в організації. Розум його наказує йому, що залежить ріля від господаря, ніколи господар від рілі, бо й сама приповідка повідає: "зорем мілко, посіш рідко, вродиться ділько".

— ют

ОСИП КОСТАРЕВИЧ.

За солому.

(З талергофських оповідань.)

Перша десятка бараків стояла вже готова. Діраві стіни з дощок і дах з папи. Внутрі на голій землі клітки з дручків. Два ряди довгих, понурих, деревляних кістяків.

Був грудень і брали морози. Головною брамою входив свіжий транспорт. Двохсотна мішана товта. Старі, молоді, жінки, діти. На високих, сгорнілих лицах холодна резигнація.

Що буде, то буде, може врешті хвилину спіннуть, огріються. Там — за гангарами, в шатрах немилосерна студінь. Ніч і день мусили бігати, крутилися, змагатися з морозом, що ломив кости. Збиралася гуртками і власним диханням грілись. Не знали, що то сон. Завивались в коци і безнастанно мірили кроками довгі шатра. В день клуби пари, а з полотняного даху

ледові каплі. Вчера винесли двох »під сосни«, а сьогодні ранком аж сім нараз. Тож цікаво глядіти на бараки, бо зачували, що в кожному є дві зелізні печі.

Проходили чвірками крізь браму. На самім кінці Грицько Бурук провадив під паху свого сімдесятлітнього батька. Той ледви ногами посував. Звісився старечим тілом на рамя сина і щось півголосом не то шептав, не то стогнав. Часом біль скручував йому лиць і на довгу бороду, що вспіла вже посивіти, капали слози.

— Ще хвильку, татуню, кріпіться, ми вже в бараках — потішав Грицько.

— Для мене, сину, барак в спрій землі — зітхнув старий. Затягнули, людоїди, аж ту мої старі кости. Думав лежачи в своїх Вербівцях біля небіжки... Ти молодий, може...

— Мовчати — крикнув конвоєнт. Старий Бурук тільки губами порушав, голосу вже не було чути. Обох з сином приділено до пятого бараку.

Грицько кинув оком по цілім баракам і зуби затиснув. Ні дрібки соломи, гола, чорна земля. Дежут хорого положити? Підвів батька під стіну. Оперлися оба і важко дихали. Старий заплющив очі, а Грицько заломив руки, аж пальці затріщали.

Його молода кров кипіла, душа бунтувала, а розум чув безсильність. Хотів зірватися, бити, ломати, торощити. Ох! Вирвати крізь вартовому, кинутися на пузатах швабів і колоти, колоти.

Втім крикнув хтось, що за бараками роздають солому. Грицько вибіг перший з бараку, за ним скочили другі.

За бараками стояли два вози з соломою. Товпа людей кинулась до возів, але шістьох живнірів крісами відсунули всіх назад. Товпа захвилювала. Ті, що стояли позаду, пхали вперед, передні стримували плечима натиск. Годі було. Як тільки хтось поступив кроком, вояки били прикладами де попало.

З товпи пропхався малий хлоп-

На образку бачимо **дитячий садок „Рідної Школи“**, заложений минулого літа в Новосільцях пов. Сянік. На самім переді сидять дівчинка, а за ними хлопчики. Мило подивитися на нашу квітку Лемківщини. Заложіть в своєму селі дитячий садок!

Закладаймо дитячі садки!

На весні й у літі, як тільки зачнуться роботи в полі, всі мешканці села йдуть в поле працювати. В хаті зістають звичайно малі діти, які виправляють різні пакості. Нераз порозбивають газдині горшки, розіллють воду, повибивають шиби, або самі побуються до крви. Нам знаний такий випадок, що діти полішані вдома без жадної опіки старших, порізали собі ногами пальці, а в однім селі таки „ухвалили“ одну дитину зарізати косою на сідло. Дуже часто так трапляється, що господарі не застають вже хати, бо діти бавилися сірниками і весь добуток бідного газди пустили з димом.

Коли газдиня забере всі діти зі собою в поле, таож перешкаджають їй в праці, так що лише

чина літ дванацяті і станув біля Грицька.

— Дайте — пане — соломи, дайте — став просити плачуши. Там матуся в бараку хорі, дайте, пане, позольте, я візьму тільки так трішечки, от так-о т і простягнув руки. В цій хвилі, жовнір, що вчуваючи дитини вороже підсміхався, вдарив цілою силою прикладом кріса у груди хлопця. З уст бризнула кров...

— Ааа... мов ошалілій гукнув Грицько. Одним скоком станув при жовнірі і вихопив йому з рук кріса. Всі гляділи диво, лиць палаю. Завагався одну мить. Нагло два сильні пекучі ударі в плечі і Грицько гринув на землю... «Тату... татуню»...

Два штики прокололи його насикрізь.

Не пригорнула Грицька рідна лемківська земля, остався під сочнами на талергофській долині.

злоститься, пильнує дітей, а робота стойть.

Щоби тому всьому запобігти, **запожім в своєм селі дітейчий садок**. Що ж то є такого?

Діти з цілого села, які ще ходять до школи, сходяться до одній більшої хати, де є простора кімната й коло хати вільне місце на забаву. Може то бути Народний Дім, приходство, а навіть школа. Тутки діти під проводом **проводниці** проводять час на веселій забаві. Провідниця оповідає їм різні повчаючі байочки і вчить, як треба любити й шанувати родичів. З таких дітей буде колись потіха. В діточім садку вчаться також діти гарних пісень співати. Провідницю, звичайно молоду учительку, присилає „Рідна Школа“.

Як такий садок в селі заложити? Може це зробити місцевий Кружок „Рідної Школи“ або читальня „Профспів“ кооператива або церква.

В який спосіб заложити в себе дитячий садок, звертатися вже раз за порадою на таку адресу: Др. Ванчицький, адвокат в Сяноку чбо Товариство „Рідна Школа“, Львів, вул. Словацького 14.

Про хід позички „Рідній Школі“.

Як відомо „Рідна Школа“ то таке наше товариство, яке закладає, утримує й опікується українськими приватними школами, діточими садками і бурсами. Де люде хотять, щоби їхні діти вчилися в рідній мові, там основують приватну школу при допомозі й за вказівками „Рідної Школи“ яка тій громаді приділює своєго учителя. Товариство „Рідна Школа“ у Львові утримується зі складок, які народ сладає добровільно. Так чехи утримували перед війною своє подібне

товариства „Матіца Школьна“, а поляки ще й до нині роблять складки на „Товариство Школи Людовій“.

Т-во „Рідна Школа“ розписало в лютні ц. р. внутрішню позичку між нашим народом на свої видатки, бо шкіл щораз більшає тому треба богато грошей. Цілий народ зрозумів ту потребу і поставився прихильно до справи. Місто за містом, повіт за повітом, село за селом заявляють по змозі свою суму, яку можуть позичити „Рідній Школі“ за зворотом.

При тім слід згадати, що Митрополича Консисторія у Львові жертвувала „Рідній Школі“ 10 тисяч зл. і позичила 10 тисяч, Видавництво „Українська Преса“ (до нього належить також „Наш Лемко“) — 1000 зл., а Ревізійний Союз Українських Кооператив — 2050 зл.

Не позіставаймо і ми Лемки на останку, бо нам найбільше таких шкіл треба.

Лемківщина.

На Лемківщині
Я родився,
На Лемківщині
Проживаю.
Тай Лемківщину цілим серцем
Я собі кохаю.
На Лемківщині
Виріс я,
Лемківщину
Пізнав я,
Тай Лемківщину цілою душою
Укохав я.
Бо Лемківщина,
Мати моя мила,
Всіх лемків породила
Бистрою водою напоїла,
Хлібом-солею,
Всіх нас накормила.
Як вийду на гору,
На гору Яворину,
Побачу я свою
Цілу Лемківщину.
Побачу я поля сіреньки,
Ліси зелененьки,
Почую я пісні сопілки,
Тай всіх мельодій лемківських.
Як вийду на гору,
На гору Магуру,
Побачу я в долині
Цілу країну.
Пізнам я хати деревляні
И стріхи соломяні
Тай собі заспіваю:
На Лемківщині
Мило жити,
Мило і умерти.

Ваньо Глива.

НИКОЛИ не стигайся спитати про те, чого не знаєш.

О тім, як я став першим в селі

Я лем кус знати читати,
Але охоту до шиткого мав.
Сам навчив-ємся писати,
Ходзи мі нянько не казав.
В літі, як єм ходив з коровами,
Читав я сой газети і книжки,
Хоц Амрозайом ня прозивали,
Поважають мене гнески.
А як пришла зима тога,
Ходзи з мене добрий живан —
Люблю піти між дівчата,
Але все кус часу гімам.
Книжка сяка, тонка, груба,
Газета лізе до голови,
Кричить мама, моя люба,
— «Ід коросам, дай полови —
Будеш там ся в книжках бабрав,
До голови сой заберав!»
Смотрю нянько злости набрав,
И на ремін тиж позерав.
— «А ти гаде будеш в книжках сі-
див,

А я буду на тя тяжко робив —
Марш до корби обертати,
Я ти ту дам сякий, такий.
Неєдно ти гин книжка даст,
Што будеш над ньов сліпкав.
Чекайте нянь, дос того дос,
Юж иду, юж буду овес змітав
Таке то зовном виправляли,
Шкода, што рідний нянько і мати,
Не дивуюся — бідни не знали,
Што можна з книжки хосен мати,
Бо як газда веце в голові мат
То напевно не бідує вам так!
Так то я ся ховав, мої любеньки,
З року на рік доходив до сили
Перший на весіллю, як почув гу-
шелька,

А и часто просили ня на кстини.
На вечірках, ходзим не пряв,
Моглисме ня тиж видіти,
Забавим ріжни там видивляв,
При гмерцу тиж радбив посидіти.
Не хвалюся, лем як правда,
Повіст вам то кождий газда
Часом, як ся зайде дуже,
Сяду собі мерже нима
— «Оповідай, ти наш друже,
Яка наша минувшина». Я їм товди про князів славних,
Про козаків наших давних
І про гетьманів, што давно жили,
И врагів та царів файно били.
Таких славних предків ми мали,
Памятайме, абисме о тім знали!
Гварю я молодим пак:
Дос того дармуваня!
Зайдме ми ся дакус так,
Вивчме даке представлення.
Так сме Гурток завязали,
И потіхи дуже мали.
Дав наш Гурток Аматорский,
Представлінь тих гарді,

Лемківски гандляре.

Кождий з Вас дороги Читаче певно знає, што то сут гандляре. То сут таки люде, што гандлюють кіньми, коровами і вибачте за слово свинями. Тонич, же гандлюють і таких нам треба людий, але то гірше, же знают добре циганити. Такий гандляр потрафит такового коня прихвалити, же хоц би бил съліпий і нич не хтіл тягати то він го продаст дорого, бо повіст же кед съліпий, то буде їв саму січку мисто вівса, потягне до гори, бо не видит як високо, а як не хце тягати, то вліют му спірітусу до писка, то він скоче і тягат і іщи веце знают тяких штучок гандляре, але треба би іх звідатися, бо я не гандляр. Такий гандляр потрафит і десят раз вераражатися і на суміння бере, бодай оциганити дакого. Оповідають, же на Астрябик пришол такий гандляр з Крениці, купил од єдной баби 2 свині, добре згодив виплатил гонорово, але як вишол з хижі, то жаль зробилося му за піньями, вернулся назад і

повідат, же ниже згодил свиню, а піньязів веце не взял гу собі, то просил бабу, жеби му пожичила до неділі. Баба му пожичила й він взял піньязі і пішов домів, а баба буде віділа їх на другим сьвіті, бо він нема някого маєтку.

Таки то сут звичайні гандляре, але ми маме і таких што гандлюють, не кіньми, але нашими бідними Лемками. То сут стари і мудри гандляре, они гандлювали іщи за небіжки Австрії за рублики, а потім бідних Лемків возили і мучили по сьвіті, а они сковалися під покров царя. По упадку Австрії гандлювали віром за котру тіж кус сковали до кешені, але то певно не барс ім оплачувалося, бо внет то занехали. А терас то гандлюють поєдинчу, де хто може. Єден гандлює з Букваром, другий хце вигандлювати на нотаря в Мушині, інъши зачали Лемків списувати і хтіли їх вислати до »раю«, деби продавали з ніх скори за границю. А терас походилися деси тоти гандляре і ухвалили дати Лемкам дарунок. І тот дарунок вилугся і іщи мокрий, бо не опсох добре, а юж зачинат на вшитки боки гавкати. Тож сами собі тераз подумайте, што то с того буде, як осохне і опіркується. А хоц молоде, то всяди пхатся. На гвалт до наших хиж лізе. Як в єдиній хижі не прймут, то пхатся до другої, як тоти теперні безробітні.

Панове гандляре! Де ви били до того часу? Як нам берут наших учителів на захід, то ви ани пальцями в боканчах не порушате. Як люде бідуют, то ви іх не порадите. Як пришли до Поворозника на представління, де вас красно приняли, то ви лем нас похвалили, але сте за приняття не били ласкави зложити лепту на читальню.

То ви аж тераз обозвалися, як видите, же почал виходити »Наш Лемко«, то боїтесь же ваши овечки могут прозріти і не дати себе веце стричи.

Братя Лемки! Не дайте витягнути лемківський прутік з вязанки других прутів, бо самого можуть легко зламати.

Васько Осідач.

ЯК закладати читальні »Просвіта«, як вести успішну працю по читальнях, докладно почує книжечка: »Інструкція в справі читальні »Просвіти«, яку можна набути в канцелярії Т-ва, Львів, Ринок ч. 10.

Гриц Мариня.

Нова Німеччина організується

Гітлер старається зовсім перебудувати Німеччину по думці своїх плянів. Крок за кроком усуває старі порядки, а на їх місце впроваджує нові.

Керманичі нинішньої Німеччини опрацювали також нову організацію Німеччини. Кожною округою будуть управляти намісники, які підлягають прямо міністрам. Намісникам підлягають провідники всіх організацій населення та суспільних верств.

Недавно промовляв Гітлер на нараді краєвих намісників. Він сказав, що від тепер в Німеччині немає жадних автономних країв, як Прусія, Баварія, Вестфалія і ін., є лише одна одноціла Німеччина з одною конституцією, з одною адміністрацією (урядники), а це все підлягає одній владі в Берліні. Завданням кожного провідника є та-кий стан закріплювати. Як бачимо, Німеччина стремить сильно до централізації, то значить, щоби все підлягало одній головній владі та все від неї виходило.

В Еспанії далі неспокійно

Страйки і заворушення селян поширюються по цілім краю. Головною причиною того неспокою є голод і нужда та мала платня для працюючих робітників.

В Австрії

під цю пору радять над новою конституцією.

Дали філіппінцям волю

В Америці проголосили незалежність островів Філіппіни, в Азії на південь від Японії, які є під американським володінням. Філіппіни стануть самостійною республікою. Сталося це мабуть зі страху перед Японією, яка старається заняти Філіппіни.

Договір трьох

підписали недавно в Римі Італія, Австрія й Угорщина. Договір цей є звернений головно проти Німеччини і Малої Антанти т. є Чехословаччини, Румунії та Югославії. Італія зобовязалася берегти незалежності Австрії та попирати Мадярщину у її домаганнях змінити повоєнні граници. Мадярщина чу-

ється покривдженю, що після розвалу Австро - Угорщини відірвано від неї Семигород і прилучено до Румунії, далі закарпатську Україну забрала від неї Чехословаччина й Банат — Югославія.

Виселюють чехословакських горожан з Польщі

Багато чехословакських горожан,

що живуть в Польщі, візвали, щоби вони негайно покинули Польщу. Сталося це наслідком погріщення взаємин між Чехословаччиною і Польщею.

Швайцарія радикалізується

В Швайцарії було недавно голосування над тим, чи затвердити опрацьований владою закон про більшу охорону такого ладу, який тепер є в Швайцарії. Під час голосування побідили фашисти, соціалісти й комуністи. Отже радикальні партії т. є такі, які домагаються наглої зміни. (В Швайцарії панує демократія т. є панування цілого народу і т. зв. референдум т. зн. там над новим законом голосує цілий народ).

— 0 —

Лемківський Буквар.

Всі культурні держави стараються виховувати свою шкільну молодь старанно і взірцево. Подають дитині вже в самих початках науку в спосіб зрозумілий, живий; такою мовою, що з нею кожна письменна людина буде мати ділце свое життя, бож тепер всі читають і потребують читання. Для держави корисніше виховати освіченого громадянина, аніж такого, що поза своєю говірочкою іншої мови не буде знати. Тому й Міністерство Освіти у Варшаві (обігнік ч. 110 з 13. липня 1933 р.) поручило всім учителям навчати польських дітей відразу літературної польської мови.

Таку саму зasadу треба примінити й прикладти до наших українських шкіл та наказати, щоб і тут вчили лише українською **письменницькою** мовою; бо ми та-кож маємо красну — живу літературну мову. Певно, що українська мова (як і другі) має надзвичайно багато дрібних говірок; це особливо треба сказати про Лемківщину, На просторі наших лемківських сель маємо багато дрібних місцевих говірок, що часом дуже ріжнуться супроти себе. Вистане перейти через гору до другого села та говорять вже відмінно пр. „лемино“.

Супереч однаке науці, яка відкидає сьогодні потребу навчання в якійнебудь говірці, явився „Лемковський Буквар“, призначений для лемківських дітей, хоч в титулі того чомусь не назначено. В титулі читаємо: „Буквар, перша книжечка“; в середині додали: „Для вселюдніх шкіл“. Про лемків там і не згадано.

Новий Буквар не є **для всіх**

лемків зрозумілий, бо в нім находимо повно таких слів, які є для більшості лемків незнані. Для приміру лемко не каже ніколи: ладно, не ладно — а все гарді, не гарді, сказала — а повіла, прибіжал — а прилетів, уль — а улій, хата — а хижка, взріли — а виділи, або перше слово, що його навчає Буквар ст. 7. „тато“, яке лемко мало знає, а все повідає „няньо-ниньо“; (заховане в піснях „Кой би не ноги гори — не ялиці, виділа би я няня в Гамерніці“).

Дальше подає Буквар місто лемківського — привюв, мюд, довго, дав, поколов, — він — привел, мед, долго, дал, поколол, он і т. ін. Така путаниця розбиває пануючий в наших українських школах правопис Львівська Кураторія затвердила один обов'язуючий український правопис. Кожна шкільна влада дбає, щоби держалися школи при навчанню української мови, того правопису, як обов'язкового.

Буквар однаке є збіркою ріжної ляпанини, яка є дуже шкідлива. Він не може принести освіти дітям; принесе багато шкоди всім інтересам, які потребують для користі загалу — добре освічених громадян. Бож все те, що є для загалу незрозуміле-мертве, стоять на науковому полі дуже низько. Воно є чуже для шкільної молоді, тому не корисно давати таку читанку до рук дітям. („Рідна Мова“ ч. I. 1934).

За Др. І. Огієнком
подав Ю. Т.

Глядайте в читанні не лише розвивки, але й користі. Через читання пізнаєте новий, цікавий світ.

НОВИНКИ

До кооперативи „Добробут“ в Ростоці великий, приплентався якийсь агентина та заохочував, щоби замовили в нього різний товар. Склепар і касіер жадали папершів „Калина“, зшитків, писалець (рисіків) „Рідна Школа“ і мила „Центрсоюз“, бо питаютъ найбільше за такими.

Хоч подавав себе за українця сес типок, позеленів, як почув таку заяву, начав обурюватися, грозити доносами, показував на підрізане горло, мовляв це політика.

Тому вважати буде кожна українська кооператива і гнати таких від себе, провіривши насамперед Його папери, щоби знати, з ким балакати. А то не трудно попасті в біду.

—о—

Просимо писати, що діється в вашому селі, як розвивається гаша чит. „Просвіта“, які читаєте книжки, що вам подобається в „Нашому Лемку“, прощо хотіли би ви докладніше дівдатися?

— Добре так нищителям Лемківщини. В Krakovі посадили до тюрми двох жидів Манеса Перла і Герша Гейлоха за те, що затроювали лемків у новосандецькім, горлицькім та ясельськім повітах „кропкою“ (отруя, що зоветься в науці етером). Через тих хитрих спекулянтів, що навіть на нашім здоровлю збивали гроши, попав у біду неодин бідний газда, а навіть були випадки попарення та пожежі цілого господарства. До часу дзбан воду носить.

— Згорів читальний дім. В Завадці рималівській згорів дім читальні Качковського. З тої причини газета „Земля і Воля“ робить великий шум, та обвинувачує в тім українців. Гов, тримай бики, бо процесія іде! Не можна такого винесувати, коли немає жадних доказів. А може самі свої підпалили через якусь сварку, або таки тому, щоби накинутися на українців? А може навіть хтось третій?

— Перша католицька церква в Москві. В Москві виділила советська влада площу під будову католицького костела для американських громадян, що живуть в ССР.

— Заворушення безробітних. В місяці березні була у Львові демонстрація безробітних перед воєвідським урядом. Відділ кінної поліції розігнав демонстрантів гумовими палицями.

— На американський спо-сіб. Через село Нагуєвичі (це уродився наш найбільший побіч Тараса Шевченка—поет і громадянин,

Лем тово треба знати

Наша славна Лемківщина
Аджик знати то повинна:
Што не тра нам «бишти фрукти» *)
Лем книжок, газет і науки!
Ей-же братя! Час вставати...
Мусимесь за книжки брати,
Коль будеме знання мати,
Оден другого научати,
То ци старий, ци молодий
О, для вшитких хтовди людий
Надийде пак люпша пора!...
Ад зашмарме того вчора
І завтра нове будуйме
Та лютшу долю сой куйме!
У ту хвилю тяжко скрутити
Няй лем книжку буде чути,
Штоб не були бійки, крики
Або іншой пак публики!...
Газету тіж тра читати,
А хто не зна, яку брати,
Задам му ту таку штуку:
Ex, — тра знати лем азбуку
Та читати з верху в спід,
А лем перших буквів хід!

Ст. Вархоляк.

*) »бишти фруками« називають на Лемківщині Модні фаталашки.

Іван Франко) їздили злодії автом і крали кури.

— Брали гарні гроші. На процесі комуністів в Луцьку виявилось, що провідники сельробів діставали від большевиків по 100 долярів місячної пенсії.

— Осторога перед обманнями. По селах круться якісь ошусті й збирають від легковірних людей гроши на стемплі. Обіцяють вислати до Німеччини на роботу. Перестерігаємо перед такими. Німеччина не приймає сьогодні ані одного чужого робітника, бо має своїх 4 міліони безробітних.

— Ціле життя працював на миши. В селі Деляках миши горизли одному американцеві 1200 долярів, які сховав під підлогу. Мав досить богато грошей, тільки бракувало розуму.

Редакція відповідає

Вп. Д. Ковалік Млині. Передплату платить за Вас — брат, часопис шлемо.

Вп. М. Т-вич, Ромбас — Франція. Часопис висилаемо на подані адреси. Просимо не забувати о нас. Щиро здоровимо — бажаємо кращих часів з Воскресенням.

Вп. Петро Ол. з Вороблика: до кінця червня ц. р.

Впр. о. Р. В. декан по кінець року. Всі посилки, листи просимо виразно адресувати, щоби часом не попали до «фальшивого лемка» — де саме — всі знають. Зазначуємо, що «латинкою» пишемо адреси, бо такий є розпорядок, що до всіх місцевостей краківського воєводства треба так писати; може скорше дійде часопис.

В ОГОРОДІ.

— Дай Боже щастя, сестронько! А що там робиш?

— Дай Боже, дай і Тобі! Поді блище, посмосься.

— Бо бач, такий краснюсій світонько, що я негодна в хижі висидіти. Скоріло мене піти, знати, які ти видивляєш чуда.

— Сядь собі ту коло мене та поможи мені в роботі, а я Тебе дещо навчу. Я читала в нашій газетці, що продають гарне насіння в Народній Торговлі, то „кой“ я ходила на закупно на Свята до міста, купила я, бачнш — за ті гроші, що борше ишли на „шпиритайчик“ і як мій старий сам тепер сміється на „Фрасівку“ — таки торбочки насінька різних городовин. Глянь ту є мішочок з марковцею, другий з петрушочкою, тамтой з ред'кою, з маком; дома маю в пачці посіяні помідори, пак знова, як будуть тепліші ночі висію цілі загінчики горошку, фасольки, попересаджує розсадку волоської капусті, пахучу петрушку-селери, кег зародить Панбіг та свята земличка, зварю такий „левеш“, що піде запах по цілому селі. Дітворі будуть давати сиру ярину — бач, була я забила — що в цьому великому мішочку є насіння цвікових бурачків. Той середуший цілий засаджу загінець, а по при бразну понасаджу помідори, один корчик від другого — бодай на лікоть, щоб овочі мали сонічко, попривязую „пак“ до прутиків, щоби легче було їм держати червоні яблочки. Цвікових бурачків наховаю на різдвяний піст, щоби не варити вічно „лем“ юшку — та юшку — що о ній ані ціпа здало вдергати в руках негоден.

— Ой сестронько, любко, як ти ту всю „гарді“ порядила, рівненько, якби хто мірою помірив.

— Не дивуйсь, але від коли начала я заглядати до письма, стало мені ясно, що „челядня“ зробить все, коли горнеться до книжки, читає часопис, зажене біду в ліс, в дебри; бо „лем“ треба хотіти і решта найдеться, якби вродилося.

Тямиш, недавно и ми позичали хліб, ходили „на чужой“ на роботу, а своє занедбували. Хоча дає нам Бог тепер краще, не стидаємося, хочемо, щоби було всім добре, але „о заложених руках“ не треба сидіти. Горнутися треба до світла; як сама бачиш сестронько, мають люди коло „хиж“ такі мокродла, лучиська, як і наше скорше було; ми вибрали „ярки“ вода опала, через середину викопали ми рови, дали на спід грубого каміння, дер-

няків „патича“, осушили, борше „крямчали жаби — чалакав бузько“ — тепер огородець, як пуделочко.

Я тобі сестро все пораджу, як не будемо що самі знати, напишемо до нашої редакції, „Нашого Лемка“ то там порадять нас, навчать, відпишуть нам.

Маєш коло вікон грядку, покопай її, мені й так лишилося „покус“ насіння, висіш собі. Не стидайся, все приходи. Я піду ще в понеділок до Торговлі, може маєш яку орудку, підем разом, купимо **насіння сої**, бо то, кажуть чудесне насіння, з якого навіть молоко, сир, масло, все можна зробити. Бач, жаль мені попередніх років, що ми так без науки жили, але нічо ще не пропало, бо лутше пізно, як ніколи!

—о—

Пригадки для господинь

Чи знаєте, що свіжі яйця є найліпші на розплодок? Квочі не можна давати мягкої поживи, часто злітає з гнізда, застужуються покладені яйця.

Гніздо для къючки, заки її там посадите, треба посыпти спорошкованим вапном, щоби охоронити квочку перед насікомими—вошами. Гніздо держати в чистоті, але в темному кутику. Квочки сажати середньої величини, завсіди вечером там, де вона має сидіти на гнізді, не буде злітати без потреби.

Чи насіяли ви цілі загінчики ярини? Засівайте редьку, моркву, петрушку, горох, помідори, напишемо вам пізніше, як ладити добре, смачні потрави з ярин, як переховувати їх на зиму та робити запаси. Побачите, як буде радуватися ваша дітвора, коли буде мати подостатком ярин, їх оченята будуть радіти, що має таку добру мамуню.

—о—

Чи можна доїти корови перед отелянням?

Доїти корови перед отеленням ніколи не можна, а натомість належить запустити на півтора, або найменше на місяць наперед. Це робиться тому, що через доєння зле відживляється теля, слабне, марніє, народження значно опізнюються і при тім заходить небезпека тяжких породів, внаслідок того, що через доєння всі м'язі—мускули та органи випружаються і стискають теля.

Однак нераз зберуть так сильно вимія і набреняль, що викликують болі, або й запалення. Тоді—все таки не перед самим отеленням—можна дещо здоювати, але ніколи цілком, лиш остільки, щоби усунути

З життя Лемківщини

ЗАВАДКА РИМ. ПРОЗРІВАЕ.

До недавна було наше село темне та несвідоме. Не було ні читальні ні другого пристановища, яке велоби нас до світла, української правди. Бракувало також інтелігентної людини, що зумілаби повести добре діло. Ті, що були, тримали нас у кіттях темноти та підгризути ще до тепер деяких сонників.

Як червак стіну, так точив до недавна наши душі свящ. Кирило Чайковський! На щастя понесло його з наших сторін!

З приходом до нас нового Отця пароха М. Ж. почали люди горнутися до здорової української книжки—часопису. Засновано також читальню «Просвіти» і Кружок «Рідної Школи».

Але деякі затуманені люди яким не висох ще корінь — що ним тягнуть наші соки, брешуть на нас та на нашого отця пароха, виписують несоторені речі в своїх «облесніх, фалечних газетах» зі злоби, бо таких »плахт ани рянд« ніхто не думає читати. Найбільше знова казиться місц. учитель і негідне діло продовжує. »Не вільно читати українських газет, бо то зарза, каже«. Коби дав Бог з Великоднього Дня, щоби доторкнула така зарза — як українська газета »Наш Лемко« цілу Лемківщину! І такого панка хай вже лишить, відав — йому вже нічо не поможет, він скінчить в курячій сліпоті!

Свідомий лемко
з під Дуклі.

—о—

Село Незнаєва, пов. Горлиці.

В нас молодіж по трохи береся до читання газет і книжок. Нам брак свідомого чоловіка. Мали ми доброго учителя, пробував піднести освіту, старався заложити кооперацію і щоби була вписана в Український Кооперативний Союз, бо tot найліпший Союз і добре дозерат кооператив. Наши селянини пристали і билоби добре, так як по інших селах, кой пізніше якоси зараз приїхав до села якисий капац і збурив народ, що ліпше буде пристати до Русского Союзу. Селянине згодилися поєднані поїдставали

надто велике напруження вимені і улегчити тим самим біль.

Сяра (колостра—курастра) не для дітей, лише для телят. Теля западає потім часто без першого молока на „охват“ і гине дуже часто.

і так вишли на тій кооперативі, „як Гицко на мідлі“.

В нас народ дуже здібний, тільки що несвідомий. Як приайде до села дакий з чужої віри, то такого слухают і мають го за бога. Як бив в нас на тартаку керовником жид, то богато людій хотіло го вибрati аджи війтом, бо знат добрі хлопів рихтувати. І били би го вибрали, тільки що го деси дідко пірвав. Або єст в нас на лісничівці, якаси зайдя, кухарка, то єй аджи за куму просят. Таки то ищи в нас легковірни люде. А шитко презто, що не берутся до просвіти, до газети і книжки.

В місяци лютім били в нашім селі якиси підпанкове з кінофільмовим апаратом, ци як го там зовут. Обіцяли ищи прийти на Великден, хоць никто о них не стоїт. Totи то панкове, баламутили народ, що ми москале и таке інше. Найбарже то їм не подобалося totо, що ми читали „Нашого Лемка“. Видно бояться, щоби ми не навчилися дашто доброго и не прозріли на очі.

Ви Брата Лемки таким не вірте, що они бесідуют. Нашто нам читати фалечни газети и закладати москевски читальні, кой ми не москале? Ми шитки є українцями и вшитки ми повинни читати лем украински газети. Тілько зато називають нас лемками, бо мame слово „лем“, але ми є українці, так як бойки, гуцули, волиняки и други українски племена.

Клемес Галушка.

Від Редакції. Так, як село Незнаєва з кооперативою далося збаламутити богато сіл на Лемківщині. З того такий наслідок, що майже всі ці кооперативи попадали, але не з причини крізи, а через що, то всі знають.

Аматорська виставка в Смереківці, пов. Горлиці.

Дня 4. III. с. р. читальня Качковського зі Сквірного відіграла в Смереківці штуку п.з. „Талергоф“. Аматори сподівалися, що на то представлення приайде цілий Смерековець і околиця, тимчасом людей було досить мало, а і ті, що були віднесли не найліпше вражіння. Зі штуки тої виходило таке, що ніби лемків засилали до Талергофу українці і найбільше їх там вони мутили, під час коли австрійські власти відносилися до них дуже прихильно. Таке представлення справи видалося багатьом учасникам представлення незгідним з правдою, бож прецінь кожний знає, що в Талергофі згинуло також богато у-

країнців. Австрійські власті брали без розбору кожного, хто видає їм підозрілим. Тому попало до того пекла богато невинних людей, просто від плуга чи воза, таких, що зовсім не визнавалися на політиці та не знали за що їх мучать. А навіть поляки туди попали. Однак горстка тих, що вважаються нашими проводирями, замість вдарилися вже раз в груди і признали собі, що нас до Талергофу гнала наша власна темнота і злоба (як це признав вже навіть Ваньо Гунянка в своєму календарі на 1934 р.) сіють ненависть і незгоду між народом. Гуськають людей проти своїх братів і впроваджують заколот та ворожнечі.

Очевидно, це все не перешкодає їм говорити, що вони бажають „братолюбія і єдності“, лише українці їх невинно все чіпають. Вистарчить взяти першу ліпшу „русську“ газету, а побачимо, що вона на всіх чотирох сторінках свариться з українцями, коли тимчасом українські газети приносять ріжні пожиточні відомості зі світа, дають поради і вчать, якби то ліпше жити.
Софрон Бзня.

Ростока велика, повіт Новий Санч. — Дия 25. лютня 1934. р. відбулися річні збори читальні «Просвіти» в нашим селі. Збори одкрив голова читальні господар Василь Домбровський, коротком, а мудром промовом.

Зборами проводив о. І. Юрчинський. Промовляли: о. Степан Корнова з Любови про значення освіти, про славу української пісні в світі і про наши книжки і газети, які розходяться до вшитих закутинок світа і виходять в ріжніх мовах не тільки в нашій. Петро Бейпук бесідував про притягнення жінок до читання книжок, про товариски забави і про закупно книжок до читальній бібліотеки. Бесідував теж, як живеться гнески мудруму, а як темному чоловеко є і зашто такого чоловека мають в світі.

Потім забирали іщи голос други господари в справі притягнення нових членів до читальні. Гідні записалося зараз.

Звідомління з діяльності читальні здав Василь Домбровський. Виявилося, що представлення не дається терас робити. Шкода заходу. Зато прочитано в селі понад 800 книжок.

Вкладу ухвалено для господарів 10 гр. місячно, а для жінок 5 гр. Потім приступлено до вибору Відбуло читальні і вибрали головою о. І. Юрчинського, міст. Василя Домбровського, секрет. Петра Шофрана, касир. Петра Репела (Іванів), бібліотекарем Івана Прокопчака, господарем Семена Домбровського. На закінчення зборів одспівали приявний народний гімн: «Ще не вмерла». Є надія, що хиби, які «добра» на нас падали, науки, никто нам не видре. Хземе знання, хземе бити людми і будеме. — бесідували господари на зборах! І певно дотримають слова.

Лемко.

Від Редакції: Дай Боже, щоби всі такі села були на Лемківщині! Щастя Вам Боже, чесні Росточане!

засновано в селі читальню «Просвіта». Зачалась освітня праця, освідомляюча, що стала темним духом сіллю в опі.

БЕЗ ЦИКОРІЇ

„ЛУНА“

КАВА НЕСМАЧНА!

Купуйте український виріб
„Суспільного Промислу“.

Львів — Богданівка.

Ст. Руданський.

БЕЗЯЗИКА КОНЯКА.

Вивів циган на ярмарок,
Коня продавати;
Посходилися ярмаркові,
Стали оглядати.

Оглядають, кінь як сокіл
І ганчу не має!
А сам циган кругом ходить,
Та все промовляє:

«Що конина, то конина!
А щоб язик мала,
То вонаб вам, люди добре,
Всю правду сказала!»

Купив якийсь ту конину,
Дома оглядає:
Аж конина його справді
Язика не має...

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЦЬОК.

На погребі.

— Кумо, а хто то гмер?
— Та видите, що сес небіщиченько, що го несут!

у адвоката.

Адвокат: Ну, їй щож вам повів суддя?

Селянин: Вей танич, лем мі казавши до чорта.

Адвокат: Ну, їй що ви на то?

Селянин: Вей танич зас, лем см прийшов до пана гадуката.

Пані на селі, розуміється...

Приїхала з міста пані на свіжий воздух до села та шпитав по якомусь часі господині: Чому то ви днес такі не добре?

— Е! бо маю клопіт з молодою корівкою, щоєся першим телятам отрясла, то ани рушне годнам бій видоїти. Не дает дося приступити.

Пані: Невно, бо за пізно начались її дойти. Треба було вже від телятка начинати!

Село Ропиця руська, пов. Горлиці.

В селі Ропиця руська подібно, як у сусідніх селах, довго було «тихое». Старші як старі, нема її що, а молодіж — молодь «байдикували». Хлопці-парубки ходили ночами по селі співаючи, що попало, пили прошивали запрацьований гріш у місцевих жидівських тартаках, робили поети і пакости. Дівчата займались пльотками, довідувались, чи, коли, де буде музика — забава. Про книжку, часопис, взагалі про освіту крім одиниць не дбано, як про щось не потрібне.

Так було до року 1930, бо саме в цім році заходами кількох інтелігентніших селян

СКОНФІСКОВАНО

Щирий Лемко.

Церковні дзвони

Доставляють
Ліярні дзвонів

 Братів Фельчинських
у Калуші й Перемишлі

Новина!

Розбиті дзвони особливої вартисти споюємо під гарантією, відзискають попередню краску і силу тону, через те перетоплювати дзвони зайдо.

Осторога!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів від Станиславова, які волочаться по селах та ярмарках і подають себе за наших відпоручників, напихають людям останню танніту.

Ми як ніколи так і тепер не послуговуємося агентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента в його давонами відправить до найближчої божниці.

ТКАЧІ! Ткацькі варстати поспішні і килимарські, сталеві бляти, штири покостовані, гремплі до чесання вовни і лену, коловоротки (прялки) човники, оліярні, гремплярки корбові, також всі інші ткацькі прилади доставляє: Фабрика «Текстиль», М. Кожушко — Рава руська.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; четверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка мав 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..